

Phong tục v sinh đ

Tác Giả: Nguy&#n D

Chúa Nhật, 11 Tháng 1 Năm 2009 07:47

Ch a là c a m

Ch a con so làm lo láng gi ng

Đàn bà Vi t Nam ngày x a h u nh ai cũng lo ng i chuy n mang n ng đ đau.

T i thôn quê, ng i đàn bà có ch a (có b u, có mang) ph i t chăm lo s c kh e. Ngoài m y thang thu c b c, thu c nam, ch còn bi t trông c y vào nh ng l i khuyên đ c truy n t đ i nay sang đ i n .

Nào là:

-Kiêng ăn cua

Cua là loài bò ngang. Ăn cua s b đ ngang.

- Kiêng ăn th t th

Th có môi trên b h . Ăn th t th thì đ a bé đ ra s b s t môi.

- Kiêng ăn trai sò c h n

Nh ng gi ng này ti t ra nhi u ch t nh n. N u ng i m ăn trai sò c h n thì con đ ra s b b nh nhi u đ t dãi.

Phong tục và sinh đẻ

Tác Giả: Nguyễn D

Chúa Nhật, 11 Tháng 1 Năm 2009 07:47

Nào là:

- Nên ăn trứng gà.

Trứng gà luộc và trứng bên ngoài là trứng bên trong (ta quen gọi lòng đỏ trứng gà). Người mẹ ăn trứng gà luộc thì con sinh ra sẽ có nọc da trứng trứng, hồng hào.

Nọc da trứng như trứng gà bóc vỏ có vị thích hơn nọc da bánh mì.

- Nên ăn đu đủ.

Không biết quí ông có đức tính gì tốt cho bà mẹ hay đứa con không? Với trình độ hiểu biết của dân quê ngày xưa các sách về các ngành y, ngành đức cũng chỉ gây đức sự chú ý, gọi đức thực m cho ai cả. Người ta khuyên bà mẹ ăn nhiều đu đủ chỉ vì một lý do đức n gần là để cho trẻ ng lai của đứa con đức no đức.

Mọi lời khuyên kể trên dù hiểu, dù thực vì chỉ đưa vào tên gọi hoặc bên ngoài của sự vật, không phải hiểu một cách gián tiếp như nhiều lời khuyên khác. Chúng hơn như :

- Nên uống nước dừa.

Cũng như quí ông, quí đức đưa tốt cho sức khỏe ra sao là điều chưa cần đức ý. Người ta khuyên các bà mẹ trẻ ng lai uống nước dừa có lẽ vì lý do khác.

Cây đức chỉ hán là da. Vì vậy cho nên uống nước dừa sẽ tốt cho da.

Phong tục vò sinh đ

Tác Giả: Nguyán D

Chúa Nhật, 11 Tháng 1 Năm 2009 07:47

Chánôm đáa đác viát báng chá đá (đá tháa) cáa tiáng hán viát . Nhá váy thái nác đáa cán cá tác đáng làm cho táng lai đáa bé đác sung túc, đá tháa.

Dùng tên súc vát, hoa quá quen thuác hàng ngày đá đián đát mát lái chúc máng là mát cách chái chá khá phá bián cáa ngày xáa. Thái đá con nai là lác, con đái là phúc, bông hoa là vinh hoa. . . Ngái i mián Nam áa thích bày cúng máng cáu, đáa, đu đá, xoài đá đác cáu váa đá xài.

Trong suát thái gian thai nghén ngái i đán bà phái đáng ngái ngay ngán. Có nhá thá sau này con mái trá thành ngái ngay tháng. Bà má táng lai tránh nhìn nháng cánh không hay, tránh nghe nháng chuyán không đáng đán, không tát, đá cho con sau này thành ngái i đáng hoàng, tá tá.

Thái gian thai nghén trung bình là chín tháng mái ngày. Quá thái hán này mà cháa đá thì gái là cháa trâu. Gáp tráng háp này ngái i cháng phái dùng pháng thuát, dùng máo đá giúp vá chóng chuyán báng đá :

- Đát mát con trâu ra giáa sân, láy dao cát đát sái giáy tháng buác mũi. Trâu sáng thì con sá.

Ngái i ta lí luán ráng muán cho mái chuyán đác nhanh chóng thì phái tìm cách trá bá nháng cái làm cho trì trá, làm cho lâu hoàn tát. Phái trá bá cái lâu đi. Chá lâu, tiáng hán viát có nghĩa là cái giáy tháng buác mũi trâu. Vì thá cho nên chá cán cát sái giáy tháng buác mũi trâu đi, tác là trá bá cái lâu đi, thì tát nhiên mái chuyán sá đác nhanh chóng. Ngái i đán bà sá mau đá.

Không hiáu ngái i xáa có theo dõi, ghi chép chính xác thái gian trâu cháa không ? hay là khoáng thái gian hán chín tháng mái ngày chá là mát trùng háp ngáu nhiên ? Rát có thá chá vì pháng thuát cán đán con trâu nên hai tiáng cháa lâu ban đáu đã bá đác trái ra thành cháa trâu !

Đán ngày đá . . .

Phong tục vò sinh đ

Tác Giả: Nguyễn D

Chúa Nhật, 11 Tháng 1 Năm 2009 07:47

Đàn ông vò t b có chúng có b n

Đàn bà vò t c n ch có m t mình

G p tr ng h p đ khó, ng i ch ng ph i dùng m t vài ph ng thu t. Tùy hoàn c nh gia đình mà ch n ph ng thu t thích h p.

Nh ng ph ng thu t chính th ng đ c đem ra dùng là:

- V t đ y đ h tên m t ông quan l n vào mi ng gi y. Đem đ t mi ng gi y, hòa tro vào bát n c. V a cho v u ng n c, v a đ c câu th n chú đ i nhân nh p, ti u nhân xu t (ng i l n vào, tr con ra). Th n linh nghe bùa chú s phù h cho sinh đ đ c d dàng.

Không bi t ch thì nh ng i khác vi t cũng đ c.

- L y m t cái d i rút qu n v t qua b ng v . Xin đ c cái d i rút váy c a m t ng i đàn bà hàng xóm đã t ng sinh đ d dàng mang v v t qua b ng v thì càng t t.

Cũng có th c m m t cái d i rút hay cái th t l ng (còn g i là cái ru t t ng hay cái h u bao) leo lên v t qua mái nhà.

Hai hành đ ng này có ý nghĩa gì ?

Vì ng i mi n B c phát âm sai, nên ch d i (d i rút) đ c coi là đ ng âm v i ch gi i hán vi t nghĩa là tháo g , c i, m .

Phong tục vùi sinh đ

Tác Giả: Nguy&#n D

Chúa Nhật, 11 Tháng 1 Năm 2009 07:47

Vùi đ i rút qua b&#ng v&# , ng&# i ch&# ng s&# tháo g&# , c&# ì b&# ng v&# cho đ&# a con l&# t lòng chui ra. Vùi đ i rút qua mái nhà mang ý nghĩa trang tr&# ng h&# n, mu&# n tháo g&# m&# t khó khăn đang x&# y ra trong gia đình.

- Ng&# i ch&# ng còn có th&# giúp v&# đ&# nhanh b&# ng cách đ&# ng gi&# a nhà lao chi&# c đòn gánh ho&# c cái g&# y ra ngoài sân.

Cái g&# y, hay cái đòn gánh quen thu&# c c&# a dân quê, ch&# hán vùi t là côn. Ch&# côn đ&# c dùng đ&# vùi t ch&# nôm con. Vì th&# cho nên cái g&# y hay chi&# c đòn gánh, t&# ng tr&# ng cho đ&# a con, đ&# c lao ra ngoài sân đ&# di&# n t&# hình &# nh đ&# a con l&# t lòng m&# , s&# ra.

- Nhà nào có tr&# ng cau thì ng&# i ch&# ng có th&# leo lên cây cau, ôm cây t&# t xu&# ng.

Ph&# ng thu&# t gi&# n đ&# , hình &# nh đ&# hi&# u, th&# hi&# n s&# mong mu&# n đ&# a bé mau t&# t ra kh&# i b&# ng m&# .

Còn m&# y ph&# ng thu&# t khác đ&# c nói đ&# n trong bài th&# ng&# ngôn Đám c&# i chu&# t c&# a dân gian vùng Li&# u Đồi.

Chu&# t cái đầu đ&# , bà đ&# khuyên v&# ch&# ng chu&# t :

(. . .)

Đau thì nén ch&# u con &# i

Qua c&# n v&# t c&# n &# y th&# i rinh rang

Phong tục và sinh hoạt

Tên: Nguyễn Đình

Chức vụ: Nhân viên, 11 Tháng 1 Năm 2009 07:47

Chú đi tìm bác cái thang

Leo nhà ba bác, lặn đàng năm tao

Rời ra lặn còng bác ao

Xong rồi mồi vào liếm láp đồ rau

Cây nhọ phép nhím mẩu u

Làm xong là đi chòng đầu độn nào (. . .)

- Bác mọt cái thang rời leo hòng lặn qua vại bác.

Thang nghĩa là tròng không có trong ngỗng. Thang cũng có nghĩa là vọt rỗng ruỗng.

Leo thang là tỳ ý mong muốn tở ra khoàng tròng trong ngỗng, làm cho vọt rỗng ruỗng. Ngỗng chòng mong cho vọt.

- Leo ba bác nhà.

Cái bác nhà chòng hán vọt là còng (bóng mòng), còng cũng có nghĩa là nhanh chóng (khỏi còng). Phàm cái gì muốn cho nhanh chóng (chòng hòng nhòng vọt) đều gọi là còng. Vì thế mà ngỗng chòng còng leo lên leo xuống mòng y cái bác nhà đi giúp vọt đi đòng nhanh chóng.

Phong tục vò sinh đ

Tác Giả: Nguyễn D

Chúa Nhật, 11 Tháng 1 Năm 2009 07:47

Cp vò chng nào nhà tranh vách đất, nhà không có bệc thm thì xoay s ra sao? Đã có m o khác.

- Ng i chng ra n m lẩn năm vòng (tao) ngoài đng.

Đng (đng đi, vắn th còn g i là đàng) ch hán vi t là (b túc). Ch l này đng âm v i ch l (b vũ) nghĩa là ra ngoài cho th y.

Cũng có th gi i thích r ng ch đng (ti ng vi t) đng âm v i ch đng (b th , hán vi t) nghĩa là cái ao hình vuông. Ch ao l i có nghĩa là lổm xu ng.

Nh v y thì lẩn đng có ý nghĩa là làm cho đ a bé ra m t, chào đ i, hay làm cho b ng bà m lổm xu ng. C hai nghĩa đ u là mong cho ng i đàn bà đ nhanh.

- N u g n nhà có cái ao thì ng i chng xu ng b i vài vòng.

- Không bi t b i thì mức m t bát n c ao đem v cho v u ng ba ng m.

- Ho c đi nh m t cái c c nh b ao. (N u không có s n c c thì sai ng i đóng tr c m t cái).

Nh c c b ao mang ý nghĩa gì ?

Nh đã nói đ o n trên, ch ao nghĩa là lổm xu ng.

Phong tục vùi sinh đ

Tác Giả: Nguyán D

Chúa Nhật, 11 Tháng 1 Năm 2009 07:47

Đóng cß là đß yß m, ngß cß lßi nhß cß đi là đß khßi bß yß m. Đóng cß bß ao là yß m không cho lßm xußng. Ngß i chßng nhß cß bß ao là đß cho bßng vß lßm xußng, nói khác đi là mong cho vß đß.

Tßt cß nhßng phßng thußt dùng đßn ao đßu mang chung mßt ý nghĩa. Ngß i chßng bßi dß i ao, cho vß ußng nß c ao, nhß cß bß ao, đßu mang ý nghĩa làm cho bßng ngß i đàn bà lßm xußng, tßc là đß nhanh vß y.

- Lißm ông đß (đßu) rau, có nßi khuyên nhß nß c bßt vào đßt ông đß rau.

Ngày xßa nhà nào cũng có ông đß rau (hßa lò) bßng đßt nung. Vß đß khó, chßng có thß chßy xußng bßp ôm lißm ông đß rau.

Cái bßp lò, hay hßa lò ngày xßa là do chß lô (bß hoß) mà ra. Chß lô này đßng âm vß i chß lô (bß nhßc) nghĩa là bày ra. Rßt cuß c ôm ông đß rau tßng đßng vß i bày vßt gì ra. Ngß i cha tßng lai mußn khoe con mình chẳng ?

Hành đßng lißm ông đß rau hoßc nhß nß c bßt vào đßt ông đß rau không bißt có còn mang ý nghĩa gì khác không hay là chß mußn bßt chß c mßt cß chß hôn má, đßt đßt, nßng trß con ?

Nhà nào sßn có cß i giß gßo thì có thß dùng phßng thußt:

- Đóng mßt cái cß vào chân cß i đá

Tißng hán vißt có chß ma (bß thßch) nghĩa là gßp khó khăn, bß đau đßn. Chß ma còn có nghĩa là cái cß i xây bßng đá. Cái cß i đá trong tình hußng này trß thành bißu tßng cßa khó khăn, đau đßn. Ngß i ta có thß đóng mßt cái cß vào chân cß i đá đß yß m, đß trß khß nhßng khó khăn, đau đßn.

Phong tục vò sinh đ

Tác Giả: Nguyễn D

Chúa Nhật, 11 Tháng 1 Năm 2009 07:47

Làm ph ng thu t này ng i đàn bà s sinh đ đ c an toàn, nhanh chóng.

- Treo m t thanh c i cháy đ lên xà nhà

Có hai cách gi i thích.

Ch liêu (hay li u)(b h a) nghĩa là bó đu c, là đ t cháy. Ch liêu (b miên) i có nghĩa là tr ng không. Ph i chẳng đ đây ng i ta dùng thanh c i cháy đ (thay cho bó đu c) đ mong cho ng i đàn bà b ng tr ng không, mau đ ?

Ch t n (b th o) nghĩa là c i cháy còn th a. Ch t n (b nhân) nghĩa là h t ti t, h t c . Thanh c i cháy đ đ đây bi u hi n s mong mu n ng i đàn bà lúc c (đ) sao cho chóng h t c chẳng ?

Tr nh Hoài Đ c (1765-1825), tác gi Gia Đ nh Thông Chí chép r ng ng i Đ ng Nai có t c khi sanh con i y m t que c i cháy đ c p vào đ u m t cái c c đem c m ngoài c ng, sinh con trai thì c m đ u c i cháy tr vào trong nhà, sinh con gái thì quay đ u tr ra; ng i ta còn bu c kèm thêm m t cây ráy. Toàn th đ u hi u y gi là cái khém, riêng thanh c i cháy đ gi là cái v i a.

T c c a ng i Đ ng Nai đ ng nh cũng mu n báo tin r ng ng i đàn bà đã h t c , đã đ xong.

T c ta kiêng cho ng i khác đ n đ nh ở nhà mình, k c ng i ru t th t h hàng. G p h i lo n l c, có ng i đi t n c ph i đ ng l u ngoài cánh đ ng đ đ . Đáng th ng nh t là nh ng ng i đàn bà ch a ph i lao đ ng qu n qu t đ n t n sát ngày đ , đôi khi b t ng ph i đ đ ng, đ r i.

M tròn con vương là ni m vui c a m ì gia đình Vi t Nam !

Phong tục vò sinh đ

Tác Giả: Nguyán D

Chúa Nhật, 11 Tháng 1 Năm 2009 07:47

Thật khó mà tưởng tượng được rằng mọi cách nay chúng ta bao lâu, nhiều vùng quê hẻo lánh của nước ta còn chìm đắm trong những phong tục kì lạ của tín ngưỡng dân gian, những phương thức bí hiểm của mê tín dị đoan. Bên cạnh mặt vài mặt tốt vô thức vô phốt, có nhiều mặt nguy hiểm như cho đàn bà đi uống nước hòa tro, uống nước ao !

Hầu hết các phương thức đều do đám thầy pháp, thầy phù thủy, hay mấy ông đồ nôm đợc một ít vốn liếng nhỏ, chôn bầy đợc ra. Họ từ do di truyền, bóp méo ý nghĩa của chế này chế nôm đợc mê hoặc đám dân quê như đợc, cớ tin.

Nguyán D

Sách tham khảo:

- Phan Kế Bính, Việt Nam Phong Tục, nxb Trung Học Đông Tháp, 1990
- Đào Duy Anh, Việt Nam Văn Hóa Sử Cương, nxb Bản Phụng, 1961
- Toàn Ánh, Phong Tục Việt Nam, nxb Khai Trí, 1968
- Nhà Văn Thanh Vũ Văn Khiếu, Đợc Lợc Quê Thới, Saigon, 1968

Phong tục và sinh đ

Tác Giả: Nguyễn D

Chúa Nhật, 11 Tháng 1 Năm 2009 07:47

- Bùi Văn C ng, Nguyễn T Nh , Kh o sát Văn Hóa Truyền Th ng Li u Đôi, nxb Khoa Học Xã H ì, 1982

- Thi u Ch u, Hán Việt T Đ i n, Hà Nội, 1942